

Türkiye'de Avrupa Kirlenici Salım ve Taşıma Kaydı (Avrupa-KSTK) Kapasite Artırımı için Teknik Yardım Projesi

Düzenleyici Etki Analizinin (DEA) Politika Bağlamı

Sunan
Peter Futo
E-posta: peter.futo@uni-corvinus.hu

Çalıştay: 5-9 Mart 2018

NIRÁS

AB'deki çevre sorunları - Türkiye müzakereleri

NIRÁS

2

Çevre koruması alanında
AB ile uyumlaştırma güçlükleri

Aday ülkeler, üyeliğe yönelik hazırlıklar konusunda çevre sektöründe üç özel zorlukla karşı karşıyadır:

- **Hukuki:** 200'ün üzerinde AB çevre mevzuatının, oldukça kısa bir süre içinde ulusal mevzuata aktarılması gerekmektedir;
- **İdari:** genellikle zayıf ve yeterli kaynaklara sahip olmayan idarelerin, çevre mevzuatını uygulayabilmeleri ve tatbik edebilmeleri için önemli ölçüde güçlendirilmeleri gerekmektedir.
- **Mali:** özellikle atık ve su sektörlerinde tesislerin ve altyapının güçlendirilmesi için altyapıya ve teknolojiye önemli yatırımlar yapılması ve mali kaynaklar ayrılması gerekmektedir.

http://ec.europa.eu/environment/air/arg/index_en.htm

NIRÁS

3

Türkiye-AB müzakereleri: Çevre konusundaki 27. Fasil

Bu Fasil, 21 Aralık 2009'da müzakerelere açılmıştır.

Türkiye'nin Avrupa-KSTK ile ilgili yükümlülükleri

- Türkiye, sınır ötesine ilişkin hükümleri dahil olmak üzere AB'nin yatay ve çerçeve çevre mevzuatının aktarılmasını amaçlayan mevzuatı kabul etmektedir.
- Türkiye, denetim hizmetleri dahil olmak üzere her düzeydeki idari organlarda kapasite oluşturma çalışmalarına devam etmektedir.

NIRÁS

4

Türk Hükümeti'nin Strateji Belgesindeki Çevresel Yakınlaştırma:
AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES, Ulusal Çevre Stratejisi) (2007-2023)

UÇES, Çevre Korumaya ilişkin aşağıdaki gibi öncelikli alanlarda Türkiye'de gerçekleştirilecek faaliyetleri ve amaç, hedef ve stratejileri açıklamaktadır:

- su,
- katı atık,
- hava,
- endüstriyel atık kontrolü,
- dışlanan kurumsal ve yatay sektör

UÇES, aşağıdakilerle ilgili ayrıntılı bilgiler içermektedir:

- geliştirilecek teknik ve kurumsal altyapı;
- AB'nin çevre müktesebatına uyum sağlanması ve bunun etkin bir şekilde uygulanması amacıyla Türkiye'de gerçekleştirilecek çevresel iyileştirmeler ve düzenlemeler.
- Bunların tamamı, AB'ye katılım için bir ön koşul oluşturmaktadır.

NIRÁS

5

UÇES'de Çevresel Uyumun Maliyeti

UÇES tahminleri:

- AB çevre müktesebatına uyumun sağlanması için gerekli yatırımların maliyeti, yaklaşık 59 milyar Avro olarak tahmin edilmektedir.
- Kimyasal ve gürültü sektörlerinin hariç tutulması.

UÇES'de sunlar öngörülmektedir:

- Çevre sektöründe gereken yukarıda belirtilen yatırımların % 80'i, kamu sektörü tarafından yapılacak,
- geri kalan % 20 ise özel sektör tarafından gerçekleştirilecektir.

NIRÁS

6

Avrupa-KSTK Tüzüğü'nün içeriği:

Çevresel mevzuatın aktarımı

AB-Türkiye müzakerelerindeki 27. Fasıl, aşağıdaki çevre mevzuatını kapsamaktadır:

Yatay çevre mevzuatı

- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)
- Stratejik Çevresel Değerlendirme (SCD)
- Çevresel Sorumluluk ("Kirlenme Öder", Çevresel Sorumluluk Direktifi (CSD))
- Çevresel bilgilere erişim (Avrupa-KSTK)

Çevre yönetim mevzuatları ("Dikey mevzuat"):

- Hava kalitesi,
- Su kalitesi,
- Atık yönetimi,
- Doğanın korunması,
- Endüstriyel kirlilik kontrolü ve risk yönetimi,
- Kimyasal madde yönetimi,
- Gürültü,
- İklim değişikliği,
- ve ilgili uluslararası anlaşmalar.

NIRAS

7

Türkiye'nin AB ile uyum alanında kaydettiği ilerleme - 2016 ülke raporu

Başlıca bulgular:

- Türkiye, Çevre Faslında bir nevi hazırlık seviyesindedir.
- 2016'da özellikle atık yönetimi ve atık su arıtma kapasitesinin artırılması alanında biraz ilerleme kaydedilmiş olmakla birlikte, uygulama hala yetersizdir.
- Türkiye için belirlenen 2017 amaçları
  - atık yönetimi, endüstriyel kirlilik ve su konusundaki direktiflere tam olarak uyum sağlanması ve çevresel etki değerlendirmesi mevzuatının doğru bir şekilde uygulanmasını sağlanması;
  - halkın katılımı ve halkın çevre bilgilerine erişim hakkı ile iklim önlemlerinin şeffaflığı konusundaki müktesebata uyum sağlanması;
  - İklim değişikliği konusundaki Paris Anlaşması'nın onaylanması ve ona katkısının gerçekleştirilmeye başlanması

NIRAS

8

AB'nin çevre mevzuatını aktarma çalışmaları

2007-2013 IPA Programı kapsamındaki ilgili projeler	Durum / DEA
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı adına	
EKÖK (Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü)/EED	DEA ile tamamlanmıştır.
Seveso II Direktifini Uygulama Kapasitesi	DEA ile tamamlanmıştır.
Kalıcı Organik Kirlenmeler Projesinin uygulanması	DEA ile tamamlanmıştır.
Emisyon Kontrolünün İyileştirilmesi	DEA ile tamamlanmıştır.
Yatay Sektörde Çevresel Sorumluluk Direktifinin Uygulanmasına İlişkin Kapasite Geliştirilmesi için Teknik Yardım Projesi.	DEA ile tamamlanmıştır.
Tehlikeli Kimyasal Maddelerin İhracatı ve İthalatı Yönetmeliğinin Uygulanması için kapasite oluşturma	DEA ile tamamlanmıştır.
Türkiye'de Avrupa-KSTK ile ilgili Kapasitenin Geliştirilmesi	DEA ile devam etmektedir.

NIRAS

9

Aşağıdaki direktiflerin / tüzüklerin etkilerinin değerlendirilmesi

Kural	Kapsam	Etkilenen çevre ortamı	Başlıca şartlar	Etkinin boyutu
Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (eski adı IPCC.)	Büyük ve muhtemelen kirliliğe neden olan endüstri, tarım ve altyapı hizmetleri tesisleri	Havaya, suya ve toprağa salımlar. Atık üretimi. Gürültü emisyonu.	Kirliliğin azaltılması, ham maddelerin kullanımının azaltılması, enerji verimliliğinin artırılması, kazaların önlenmesi ve kapandıktan sonra endüstriyel tesislerin restorasyonu.	Büyük etkiler, yüksek maliyetli uygulama, maddi faydalar
Ulusal Emisyon Tavani Direktifi	Devletler	Havaya emisyonlar.	Kirliliğin azaltılması.	Büyük etkiler, yüksek maliyetli uygulama, maddi faydalar
Avrupa-KSTK Tüzüğü	Büyük ve muhtemelen kirliliğe neden olan endüstri, tarım ve altyapı hizmetleri tesisleri	Havaya, suya ve toprağa salımlar. Atıkların taşınması.	Kirliliciler salımları konusunda yetkili makamlara bildirimde bulunma ve halkı bilgilendirme.	Oldukça küçük maliyetli, maddi olmayan faydalar.

Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (2010/75/EU)

- Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin endüstriyel emisyonlar hakkındaki 2010/75/EU sayılı Direktifi
- 2011'de yürürlüğe girmiştir ve Üye Devletler tarafından 2013'e kadar aktarılması öngörülmüştür.
- Amaç: AB çapında zararlı endüstriyel emisyonların azaltılması yoluyla bir bütün olarak insan sağlığının ve çevrenin yüksek düzeyde korunmasının gerçekleştirilmesi.
- EED'nin temel bileşenleri
  - Entegre yaklaşım
  - Mevcut en iyi tekniklerin kullanılması
  - Esneklik
  - Denetimler
  - Halkın katılımı
- EED'nin Ek I'inde belirtilen endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren yaklaşık 50.000 tesisin, bir ruhsata uygun olarak faaliyet göstermesi gerekmektedir. Bu ruhsat, EED ilkeleri ve hükümlerine uygun olarak belirlenen şartları içermelidir.

NIRAS

11

Kamu idarelerinde DEA sistemlerini kurumsal hale getirmek

NIRAS

“Etkin DEA'nin uygulamaya koyulması” konusunda OECD'nin 10 ilkesi

- ✓ DEA konusundaki siyasi taahhüdün azami düzeye çıkartılması
- ✓ DEA program unsurlarına ilişkin sorumlulukların dikkatli bir şekilde tahsis edilmesi
- ✓ Düzenleyicilerin eğitilmesi
- ✓ Tutarlı ancak esnek bir analitik yöntem kullanılması
- ✓ Veri toplama stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması.
- ✓ DEA çalışmalarının hedeflenmesi
- ✓ Mümkün olduğu kadar erken başlayarak DEA'nın politika belirleme süreci ile entegre edilmesi
- ✓ Sonuçların iletilmesi
- ✓ Halkın geniş şekilde katılımı
- ✓ DEA'nın mevcut ve yeni tüzüğe uygulanması

1.03.2018

NIRÁS

13

DEA sistemlerinin kurumlaştırılması sırasında sorulacak önemli sorular

Kuruluşların belirlenmesi ve sürece dahil edilmesi

- ✓ DEA faaliyetlerinin koordinasyonu konusunda bir merkeze ihtiyaç var mı?
- ✓ Yanıt evet ise Hükümetin hangi kısmı sorumlu olmalıdır?
- ✓ Hükümet dışı kuruluşların katılımı nasıl sağlanacak?

Ne zaman / hangi tip mevzuat için DEA gereklidir?

- ✓ Birincil mevzuat
- ✓ İkincil mevzuat
- ✓ AB Direktiflerinin uygulamaya koyulması

DEA raporunu kim, hangi şartlarda hazırlamalıdır?

- ✓ Kamu görevlileri tarafından hazırlanır.
- ✓ Harici danışmanlar tarafından yapılır.
- ✓ Yukarıdakilerin bir bileşimi (ilk DEA kamu görevlisi tarafından, tam DEA harici danışman tarafından)

1.03.2018

NIRÁS

14

İlginiz için teşekkürler.

1.03.2018

NIRÁS

15